

Конференції та олімпіади, що проводить кафедра інформаційних систем, забезпечують стимулювання студентів до підвищення їхнього інтелектуального рівня, професійно-фахових навичок та творчої праці, розвиток та реалізацію здібностей студентів, розвиток їх мислення та вміння аналізувати. Досвід показує, що за останні роки інтерес до таких конференцій значно підвищився. І якщо раніше студент міг, наприклад, лише підготувати доповідь на конференцію і прочитати її, не звертаючи уваги на виступи інших учасників, то зараз студенти приймають активну участь у роботі, задають питання, вступають у дискусії. Спілкування між учасниками під час проведення олімпіад та конференцій викликають у студентів бажання поділитись своїми думками, практичним досвідом та науковими дослідженнями, заохочують до обговорення проблем впровадження і використання новітніх інформаційних технологій в економіці України.

Проведення фундаментальних, пошукових та прикладних наукових досліджень розширює науковий світогляд студентів, активізує їх навчально-пізнавальну діяльність. Займаючись науковою роботою, студенти ширше знайомляться з літературними джерелами, розширюють свої знання, користуючись всесвітньою мережею Internet. Приймаючи участь в наукових дослідженнях, студенти глибше знайомляться зі своєю спеціальністю, підвищують кваліфікаційний рівень, отримують практичні навички, які розширюють знання, отримані на лекціях. Результати своїх досліджень студенти використовують в написанні курсових робіт і дипломної роботи.

М. І. Радченко, ст. викл. кафедри
психології та педагогіки

ЕФЕКТИВНИЙ ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

1. Пошук оптимальної моделі побудови навчального процесу при обмеженій кількості годин, що відводять на аудиторну роботу, може відбуватися щонайменше у двох напрямках: методичному (за рахунок спеціальної організації навчального матеріалу, його концентрації та розподілу, специфічних форм, методів та засобів навчання) та соціально-психологічному (завдяки використанню резервних можливостей психіки суб'єкта навчання в процесі формування міжособистісних стосунків).

2. Хоча перший шлях є безумовно продуктивним, але перспективнішим (в плані невикористаних резервів) нам здається актуалізація саме психологічних можливостей. Одним із напрямків такої актуалізації можна вважати організацію ефективного зворотного зв'язку.

3. Розглядаючи зазначену проблему при застосуванні як традиційних, так і активних методів навчання, будемо використовувати термін «зворотний зв'язок» для позначення процесу порівняння рівня виконання завдання студентом із установленим навчальним стандартом. Якщо зворотний зв'язок недостатній, швидкість освоєння студентами нового матеріалу знижується, а якщо надлишковий — може привести до погіршення взаємин між викладачем і студентами. Зворотний зв'язок дозволяє закріпити те, що було зроблено правильно, і допомагає скласти план дій по виправленню помилок.

4. Фахівець з проблем організації ефективного зворотного зв'язку Т. Расел вважає, що існує певна різниця між традиційним та інтерактивним зворотним зв'язком, який представляється на заняттях з використанням методів активного навчання.

5. Специфіка інтерактивного контролю полягає, перш за все, у використанні в процесі навчання дебрифінгу («організованої групової бесіди»), що дає можливість учасникам обмірковувати й обговорити переваги, недоліки і можливі реакції на деякі альтернативні варіанти. Під час дебрифінгу викладач працює із судженнями, при зворотному зв'язку — із навичками.

6. Усвідомлення викладачем особливостей психолого-педагогічного впливу на студентів вербальної (парціальної) оцінки дає можливість послабити гальмуючу функцію зворотного зв'язку. Виділяють наступні засоби надання зворотного зв'язку: рефлексивна заява, паралельні переживання, заохочення, підтримка, відкриті запитання тощо.

7. Методи, що вибирає викладач для одержання зворотного зв'язку, залежать від змісту навчання, тобто від того, на роботу з яким матеріалом спрямований тренінг (теорія, навички, судження чи установки). При оцінюванні студентів та мінігруп за роботу на занятті з використанням методів активного навчання використовуються специфічні критерії, що враховують особливості поведінки людини в міжособистісних стосунках.

8. Існують спеціальні методики для діагностики окремих аспектів заняття за такими параметрами, як загальна й інтелектуальна активність і організованість групи, емоційна напруженість, особливості групової динаміки, ступінь ініціативності і реальний

внесок кожного учасника, атмосфера в групі і так далі. До них відносяться: експертна діагностика, оцінка ефективності групової роботи, дослідження умов спілкування, експрес-діагностика емоційних станів тощо.

9. Таким чином, використання адекватних формі заняття за-собів, методів та методик організації зворотного зв'язку дає можливість активізувати процес навчання та підвищити якість університетської освіти.

Ю. В. Ревенко, канд. фіз.-мат. наук, асистент,
Д. Є. Семьонов, асистент к-ри інформатики

СПОСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНФОРМАТИКИ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ

Діти мають робити що забажають,
а бажати вони мають те, що бажає педагог.

Ж. Ж. Руссо

Методи навчання та контролю повинні сприяти підвищенню активності студентів на практичних заняттях (ПЗ) та спонукувати студентів до самопідготовки. Для цього навчальний матеріал та проведення ПЗ мають бути структурованими. План проведення ПЗ може бути таким.

1. З метою заохочення студентів до подальшої роботи на початку ПЗ оголошується підсумкова сума балів за 100-бальною шкалою на той день, коли проводиться ПЗ. Потім повідомляється досить голосно (щоб усі почули), що на цьому ПЗ усім дається можливість одержати додаткові бали (у 2 рази більше балів, ніж звичайно); такі заняття бажано проводити регулярно. Отже, використовується метод *стимулювання балами*.

2. Викладачем називається тема ПЗ та показується на 2-х комп'ютерах, як виконувати завдання.

3. Викладач роздає на кожен комп'ютер завдання з різним рівнем складності: складніші завдання даються студентам з вищим рівнем знань та практичних навичок, тобто використовується диференційований підхід до навчання. Завдання включають в себе як попередній матеріал, так і новий. Такий підхід дозволяє набути впевненості на початку виконання завдання, оскільки спочатку треба виконати завдання за темою попереднього ПЗ. Завдання, яке роздається на кожний комп'ютер, не є складним (з урахуван-